

Sygn. akt VII U 744/15

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22.07.2015 r.

Sąd Okręgowy / Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Świdnicy

Wydział VII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący-Sędzia : SO Joanna Sawicz

Protokolant :st. sekretarz sądowy Magdalena Karaś

po rozpoznaniu w dniu 22.07.2015 r. w Świdnicy

sprawy „ (...) Sp. z o.o. w G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

o ustalenie obowiązku ubezpieczenia społecznego i podstawę wymiaru składek

przy udziale ubezpieczonych **J. K., D. R., I. W. (1) i W. W.**

na skutek odwołań strony powodowej „(...) Sp. z o.o. w G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

z dnia (...) Nr (...) dot. W. W.

z dnia (...). Nr (...) dot. I. W. (1)

z dnia (...). Nr (...) dot. D. R.

z dnia(...) Nr (...) dot. J. K.

I. oddala odwołania;

II. zasądza od strony powodowej na rzecz strony pozwanej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. kwotę 2100 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VII U 744/15

UZASADNIENIE

Strona powodowa (...) Sp. z.o.o. w G. odwołała się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. :

- z dnia(...) Nr (...) dot. W. W.

- z dnia (...). Nr (...) dot. I. W. (1)

- z dnia (...). Nr (...) dot. D. R.

- z dnia (...) Nr (...) dot. J. K.

w których strona pozwana stwierdziła, że w/w ubezpieczeni jako osoby wykonujące pracę na podstawie umów zlecenia u w/w płatnika składek podlegają ubezpieczeniom : emerytalnemu i rentowemu, wypadkowemu w okresach wskazanych w zaskarżonych decyzjach i ustaliła podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia.

Spółka odwołująca się, nie zgadzając się zaskarżonymi decyzjami, wskazała, iż sporne umowy posiadają cechy umów o dzieło , gdyż ich celem było osiągnięcie konkretnego rezultatu, który podlegał ocenie. Pracownicy otrzymali wynagrodzenie za efekt, polegający na obraniu brudnej cebuli z łup w określonym tonażu i zapakowaniu jej w odpowiednie pojemniki. Praca była kontrolowana oraz rezultat tej pracy, co zostało pominięte przez organ rentowy. Wolą stron było osiągnięcie określonego w umowie rezultatu, a zatem wykonanie dzieła, gdyż to wynik będący następstwem określonych działań był istotny dla realizacji umów i z tych działań zainteresowana była rozliczana. Sami zainteresowani nie musieli mieć szczególnych kwalifikacji czy też umiejętności do wykonywania swoich umów, bo takie nie były potrzebne. Posiadane umiejętności przez zainteresowanych były wystarczające dla uzyskania efektu i ich wykorzystywanie gwarantowało spełnienie oczekiwań stron umowy. W ocenie strony powodowej były to umowy o dzieło.

W odpowiedzi na odwołania strona pozwana Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. wniosła o ich oddalenie oraz zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego. Strona pozwana wskazała, iż mając na uwadze przedmiot zawartych umów nie mogą być one zakwalifikowane jako umowy o dzieło , lecz umowy do których zgodnie z art. 750 kodeksu cywilnego stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące umów zlecenia. Podczas wykonywania umów pracownicy nie tworzyli dzieła, które poprzednio nie istniało lecz wykonywali czynności wymagające starannych działań. Według strony pozwanej konfekcjonowanie cebuli nie przybiera charakteru czynności ,które kończą się konkretnym samoistnym rezultatem np. wykonaniem lub przetworzeniem określonej rzeczy. Polega na czynnościach faktycznych, które osoba wykonująca takie czynności zobowiązana jest wykonać z dołożeniem należytych starań. Wobec powyższego do tych umów zastosowanie mają przepisy o zleceniu.

Postanowieniem z dnia 24 czerwca 2015r. na podstawie art. 219 k.p.c. Sąd Okręgowy połączył do sprawy o sygn. akt. VII U 744/15 z odwołania (...) Sp. z.o.o. w G. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia (...). znak :(...) o ustalenie obowiązku ubezpieczenia społecznego i podstawę wymiaru składek sprawy z odwołania (...) Sp. z.o.o. (...) od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. :

1. z dnia (...) znak : (...) i wpisaną pod sygn. akt. VII U 747/15,
2. z dnia (...). znak : (...)i wpisaną pod sygnaturą akt. VII U 753/15,
3. z dnia (...) znak : (...) i wpisaną pod sygnaturą akt. VII U 811/15,
4. z dnia (...). znak : (...)i wpisaną pod sygn. akt. VII U 824/15 ,

Na podstawie art. 477 (11) § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy wezwał w charakterze zainteresowanych : I. W. (1), K. W., W. W., J. K. i D. R..

Przy czym na rozprawie w dniu 22 lipca 2015r. wobec zgonu K. W. w dniu 24.05.2014r., tj. przed datą wydania zaskarżonej decyzji, Sąd wyłączył sprawę z odwołania strony powodowej od decyzji z dnia (...)znak (...) do odrębnego rozpoznania.

Sąd ustalił , co następuje :

(...) Spółka z o.o. w G. prowadzi działalność gospodarczą wyłącznie w zakresie konfekcjonowania cebuli. W tym celu spółka ta stale współpracuje z firmą niemiecką (...), która dostarcza cebulę, a następnie odkupuje od strony powodowej tą samą cebulę, ale obraną i oczyszczoną.

Odwołująca spółka zatrudnia jedynie jedną osobę na podstawie umowy o pracę - B. P. (1), która zajmuje się przyjmowaniem osób do pracy przy konfekcjonowaniu cebuli. Do prac związanych z konfekcjonowaniem cebuli, płatnik składek (...) Sp. z o.o. zatrudnia w ciągu roku od 28 do 38 osób i są to Polacy, Ukraińcy i Bułgarzy. Z tymi osobami w/w płatnik składek zawiera tylko i wyłącznie umowy o dzieło.

Płatnik składek (...) Sp. z o.o. zawarł z zainteresowaną **D. R.** umowy, które nazwał "umowami o dzieło" na okresy : od 27.08.2012r. do 03.10.2012r., od 04.10.2012r. do 20.12.2012r., od 20.12.2012r. do 20.03.2013r., od 21.03.2013r. do 14.06.2013r., od 17.06.2013r. do 17.09.2013r., od 17.09.2013r. do 16.12.2013r.

Płatnik składek (...) Sp. z o.o. zawarł z zainteresowaną **W. W.** umowy, które nazwał "umowami o dzieło" na okresy : od 11.04.2011r. do 31.05.2011r., od 02.06.2011r. do 02.08.2011r., od 08.08.2011r. do 03.10.2011r., od 03.10.2011r. do 30.11.2011r., od 02.12.2011r. do 30.12.2011r.

Płatnik składek (...) Sp. z o.o. zawarł z zainteresowanym **J. K.** umowy, które nazwał "umowami o dzieło" na okresy : od 4.01.2011r. do 4.03.2011r., od 14.03.2011r. do 31.05.2011r., od 02.06.2011r. do 02.08.2011r.

Płatnik składek (...) Sp. z o.o. zawarł z zainteresowaną **I. W. (1)** umowę, które nazwał "umową o dzieło" na okres : od 11.04.2011r. do 31.05.2011r.

Strony ustaliły, iż przedmiotem w/w umów będzie konfekcjonowanie danej ilości cebuli, za które ubezpieczonym przysługiwało wynagrodzenie określone w umowie. W umowach ustalono, że wypłata wynagrodzenia nastąpi po wystawieniu rachunku przez wykonawcę i stwierdzeniu przez zamawiającego terminowego i prawidłowego wykonania zamówionego dzieła, będącego przedmiotem umowy. Umowy miały być wykonywane przez w/w ubezpieczonych samodzielnie, bez nadzoru spółki.

W ramach zawartych umów, do obowiązków ubezpieczonych należało pobranie cebuli do skrzynki, a następnie przeniesienie jej na halę. Każdy z pracowników na swoim stanowisku pracy przebierał i obierał cebulę nożem z łusek. Następnie cebulę ważono i układano na taśmie, płukano ją tam i ponownie przebierano, jeżeli była taka potrzeba. Nadzór nad tą pracą sprawował bądź przedstawiciel firmy "(...)- J. S. bądź prezes zarządu odwołującej spółki. Zatrudnieni u strony powodowej pracownicy w oparciu o umowę o dzieło nie mieli ustalonego czasu pracy, nie była także prowadzona ewidencja czasu pracy. Przy wykonywaniu poszczególnych czynności ubezpieczeni współpracowali ze sobą, wzajemnie sobie pomagali. Wynagrodzenie było wypłacane po zakończeniu pracy, tj. po przebraniu określonej ilości cebuli.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. przeprowadził u płatnika składek (...) Sp. z o.o. w G. kontrolę w zakresie prawidłowości i rzetelności obliczania, potrącania i odpłacania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek, do których pobierania zobowiązany jest Zakład oraz zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego. Kontrolą objęto okres od października 2010r. do grudnia 2013r. Protokół kontroli doręczono płatnikowi składek w dniu 21.10.2014r. Do ustaleń zawartych w protokole kontroli płatnik składek wniósł pisemne zastrzeżenia w dniu 3.11.2014r. kwestionując zawarte w nich ustalenia. Inspektor kontroli ZUS w całości nie uwzględnił złożonych zastrzeżeń.

Zaskarżonymi decyzjami z dnia (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, że zainteresowani: I. W. (1), W. W., J. K., D. R. jako osoby wykonujące pracę na podstawie umów zlecenia u płatnika składek (...) Sp. z o.o. podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu i rentowemu, wypadkowemu w okresach wskazanych w zaskarżonych decyzjach i ustaliła podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia. W wyniku przeprowadzonej kontroli strona

pozwana uznała bowiem , że zawarte pomiędzy stroną powodową a zainteresowanymi umowy nie są umowami o dzieło, lecz umowami zlecenia, gdyż nie ma w nich efektu rezultatu w rozumieniu przepisów kodeksu cywilnego.

(dowód: dokumentacja ZUS, umowy o dzieło zawarte z ubezpieczonymi , zeznania świadków: B. P. (2) i J. S. e- protokół k.129, zeznania ubezpieczonych : J. K., D. R., I. W. (1), W. W. e- protokół k. 129)

Poza sporem pozostaje fakt, że w okresach wskazanych w zaskarżonych decyzjach ubezpieczeni nie podlegali żadnemu ubezpieczeniu społecznemu. Bezsporne są także okresy wykonywania pracy wskazane w zaskarżonych decyzjach oraz wysokość wynagrodzenia, stanowiącego podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne ubezpieczonych.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołania wniesione przez stronę powodową nie zasługują na uwzględnienie.

Kwestią sporną w niniejszej sprawie było ustalenie , czy praca wykonywana przez ubezpieczonych na rzecz powodowej spółki miała charakter umowy o dzieło, czy zlecenia, a w konsekwencji czy stanowiła tytuł do ubezpieczenia społecznego w okresach wskazanych w zaskarżonych decyzjach.

Zgodnie z art. 6 ust.1 pkt. 4 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj.Dz.U.2013r.,poz. 1442) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9 osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są: osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwane zleceniobiorcami. Nadto w myśl przepisu art. 12 cyt. ustawy – obowiązkowo ubezpieczeniom wypadkowemu podlegają, osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu. Obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu, wypadkowemu podlegają zleceniobiorcy od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy - art.13 ust. 2 w/w ustawy systemowej.

Umowa o dzieło według definicji określonej w art. 627 k.c. ma za przedmiot zobowiązanie przyjmującego zamówienie do wykonania za zapłatą określonego w umowie dzieła tj. osiągnięcia uzgodnionego przez strony rezultatu. Oznacza to , że w umowie strony powinny określić cel – rezultat, dzieło, jakie w wyniku tej umowy na powstać. Umowa ta ma bowiem przynieść określony trwały efekt gospodarczy o charakterze materialnym powstały zarówno w wyniku stworzenia nowego jak i przetworzenia istniejącego przedmiotu. W umowach rezultatu nie chodzi bowiem o ocenę czynności składających się na pracę do wykonania określonego w przedmiocie dzieła, ale o wytworzenie "dzieła" jako rezultat tych czynności .

Zgodnie z art. 734 k.c. umowa zlecenia ma natomiast za przedmiot zobowiązanie zleceniobiorcy do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenia. Jeżeli umowa obejmuje zobowiązanie do świadczenia usług czyli do dokonania pewnych czynności faktycznych, zgodnie z art. 750 k.c. stosujemy do niej także przepisy o zleceniu. Zadaniem wykonawcy zlecenia jest podjęcie wszelkich starań, aby powierzona do wykonania praca została wykonana jak najsumienniej. Praca taka ma charakter powtarzalnych, realizowanych w określonym przez strony czasie czynności, w sposób typowy i przewidywalny. Przy czym umowa zlecenia także podlega ocenie, w szczególności jej wykonanie – jej efekt. W tym przypadku zleceniodawca również dokonuje oceny czynności wykonanych przez zleceniobiorcę, tj. czy wykonał on je z należytą starannością. Kwestia rozróżnienia istoty umów zlecenia i umów o dzieło stanowiła przedmiot rozważań orzecznictwa sądowego. Sąd Apelacyjny w Rzeszowie w wyroku z 21.12.1993r. IIAUr 357/93 , OSA 1994/6/49 stwierdził, iż w odróżnieniu od umowy zlecenia, umowa o dzieło wymaga, by starania przyjmującego zamówienia doprowadziły do konkretnego, w przyszłości indywidualnie oznaczonego rezultatu. Umowa zlecenia nie akcentuje tego rezultatu jako koniecznego do osiągnięcia, nie wynik zatem (jak w umowie o dzieło), lecz starania w celu osiągnięcia tego wyniku, są elementem wyróżniającym dla umowy zlecenia tj. przedmiotowo istotnym. ***Natomiast gdyby przyjąć stanowisko strony powodowej, to wykonanie umowy zlecenia nigdy nie podlegałoby żadnym ocenom zamawiającego, osoba przyjmująca to zlecenie wykonywałaby czynności bez względu na ich jakość czy staranność, bez możliwości***

stwierdzenia czy zostały one właściwie wykonane zgodnie z oczekiwaniami zamawiającego. Stąd też takie stanowisko jest nie tylko niezgodne z przepisami, ale także z zasadami logiki czy doświadczenia życiowego. Przyjęcie stanowiska strony powodowej prowadziłoby do wniosku, że w istocie każda umowa zlecenia jest umową o dzieło.

W ocenie Sądu, strona pozwana prawidłowo uznała, iż strony nie wiazały umowy o dzieło lecz umowy o świadczenie usług.

Po pierwsze celem wykonywanych przez ubezpieczonych czynności nie było wykonanie konkretnego dzieła, a jedynie wykonywanie czynności polegających na konfekcjonowaniu cebuli, które sprowadzały się na ręcznym jej czyszczeniu z łusek. Ubezpieczeni zatem nie wytwarzali nowej cebuli, co z oczywistych względów jest niemożliwe, a jedynie ją obierali czy przebierali, wykonując typowe czynności czyszczące, które nie wymagały żadnych specjalnych kwalifikacji czy przygotowań, narzędzi czy urządzeń. Ubezpieczeni byli zobowiązani do wykonywania w/w czynności jedynie z należytą starannością, zaś posiadane przez nich umiejętności były wystarczające do świadczenia pracy, których wykorzystanie gwarantowało spełnienie oczekiwań stron umowy. Nadto umowy nie charakteryzowały się żadnymi szczególnymi tylko dla nich cechami. Strony nie oznaczyły ani „dzieła”, ani nawet rezultatu, jaki ma być osiągnięty, i który mógłby zostać poddany ocenie w zakresie wad. Umowa nie zawierała indywidualnych cech każdej z cebuli, a jedyną miarą wykonanej pracy był tonaż przebranej cebuli, co nie odpowiada definicji "dzieła". Charakterystyczne jest także to, że ubezpieczeni niejako wykonywali pracę zespołowo, współpracując ze sobą przy wykonywaniu poszczególnych prac.

Jednym z kryteriów pozwalających na odróżnienie umowy o dzieło od umowy o świadczenie usług jest możliwość poddania umówionego rezultatu (dzieła) sprawdzianowi na istnienie wad fizycznych. Taka możliwość w przypadku zawartych umów z ubezpieczonymi nie istnieje. Wynika to także z tego, iż brak jest w umowie uregulowania odpowiedzialności za wady. Możliwość stosowania przepisów o odpowiedzialności za wady jest elementem konstytutywnym umowy o dzieło. Zresztą jak już wyżej wskazano, brak było w umowach oznaczenia konkretnego przedmiotu – dzieła, które wykonać mieli ubezpieczeni. Samo określenie tonażu cebuli nie oznacza "dzieła", które można poddać ocenie na istnienie wad fizycznych. Trudno sobie przy tym wyobrazić taką ocenę w przypadku przebierania cebuli.

Z powyższego wynika, iż zawarte między stronami umowy nosiły znamiona typowych umów zlecenia.

Zgodnie z przepisem art. 86 ust.1 w/w ustawy, kontrolę wykonywania zadań i obowiązków w zakresie ubezpieczeń społecznych przez płatników składek przeprowadzają inspektorzy kontroli Zakładu. W myśl ust.2 pkt.1 i 2 tegoż przepisu kontrola może obejmować w szczególności zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych oraz prawidłowość i rzetelność obliczania, potrącania i opłacania składek oraz innych składek i wpłat, do których pobierania zobowiązany jest zakład. Stąd też ZUS na podstawie w/w przepisów był władny zarówno do wszczęcia postępowania w niniejszej sprawie jak i oceny charakteru zawartych umów, a w konsekwencji do wydania na podstawie art. 83 ust.1 pkt 1 i 3 cyt. ustawy, zaskarżonej decyzji.

Zatem jak wynika z ustalonego stanu faktycznego przedmiotem spornych umów było wykonywanie przez ubezpieczonych w ramach czynności konfekcjonowania cebuli powtarzalnych, typowych prac związanych z oczyszczaniem cebuli, a nie wytworzenie jakiegoś rezultatu i w konsekwencji szeroko rozumianego dzieła. To nie nazwa umowy, ale jej przedmiot określa rodzaj i charakter umowy, a tym samym wolę stron. Natomiast samo nazwanie jej, niezgodnie z jej treścią i charakterem, nie oznacza, że nabywa ona cech umowy o dzieło, a jedynie potwierdza, że takie określenie w tytule stwarza zarzut obejścia prawa w tym zakresie w myśl art. 58§ 1 k.c. odnośnie przepisów regulujących zasady opłacania składek na ubezpieczenie społeczne.

Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne ubezpieczonych z tytułu wykonywanych umów zlecenie została ustalona w oparciu o przepis z art. 18 ust.3 ustawy systemowej, przy uwzględnieniu braku innego tytułu ubezpieczenia społecznego. Przy czym powyższe okoliczności nie były sporne między stronami.

Mając powyższe na uwadze Sąd odwołanie od zaskarżonej decyzji jako niezasadne oddalił na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.